

УДК 657

Кравцова І.В., к.е.н.,

Турбоба І.С.

Донецький державний університет управління

ФОНДОВИЙ РИНОК УКРАЇНИ: АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ФОНДОВОГО ІНДЕКСУ UX

В роботі проаналізовано сучасний стан фондового ринку України. Наведена статистична динаміка щодо розвитку фондового індексу UX. Виявлені бар'єри, які перешкоджають їх розвитку.

Ключові слова: фондовий ринок, індекс UX.

Kravcova I., Turboba I.

STOCK MARKET OF UKRAINE: ANALYSIS OF STOCK INDEX UX

This paper analyzes the current state of the stock market of Ukraine. The following statistical dynamics of development of the stock index UX. Identified barriers to their development.

Key words: stock market index UX.

Кравцова І.В., Турбоба І.С.

ФОНДОВЫЙ РЫНОК УКРАИНЫ: АНАЛИЗ РАЗВИТИЯ ФОНДОВОГО ИНДЕКСА UX

В работе проанализировано современное состояние фондового рынка Украины. Приведена статистическая динамика относительно развития фондового индекса UX. Обнаружены барьеры, которые препятствуют их развитию.

Ключевые слова: фондовый рынок, индекс UX.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Сучасний стан та розвиток країни неможливий без сталого функціонування різних сегментів фінансового ринку. Дуже суттєву роль відіграє у цьому розвитку фондовий ринок. Це пов'язано з тим, що він є потенційним джерелом значної кількості фінансових ресурсів. Однак, виникаючі проблеми у функціонуванні фондового ринку поширюються й на інші сектори ринкової економіки. Тому важливим питанням є аналіз індикаторів фондового ринку.

На сьогоднішній день фондовий ринок характеризується недостатньою розвиненістю, має слабку законодавчу базу, низький рівень

ліквідності цінних паперів, недостатню технічну оснащеність та інформованість громадян про фондовий ринок і його інструменти.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Враховуючи важливість фондового ринку для економічного розвитку, питанням його функціонування завжди приділялась увага. У країнах Заходу проблемами розвитку фондового ринку займаються економісти Дж.О. Брайен., Р. Барр, Б. Бойд та ін. С. Москвін, І. Шкодін, Е. Найман, Ю. Звягільський й ін. висвітлили тенденції розвитку вітчизняного ринку цінних паперів і проаналізували його стан.

Цілі статті. Метою статті є аналіз сучасного стану фондового ринку, а саме динаміки зміни індексу UX, яка відбувається останнім часом.

Викладення основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Багатозначність напрямків залучення фінансових ресурсів за допомогою інструментів фондового ринку визначають можливість застосування різних фондових індексів з метою відстеження розвитку фондового ринку та його ефективності.

Основним індикатором українського фондового ринку є індекс UX, що розраховується «Українською біржею». За минулий рік він знизився на 42% – до 1458,87 індексного пункту. На початку серпня за декілька днів індекс UX знизився відразу на 16% (рис. 1) [1]. Відзначимо: незадовго до цього на 5% знизилась індекси на фондових ринках розвинених країн, що було обумовлене зниженням агентством Standart&Poor's кредитного рейтингу США з AAA до Aa+ із збереженням прогнозу «негативний».

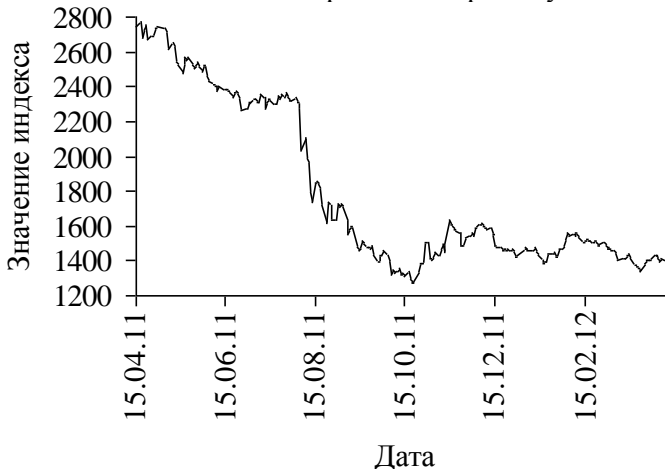

Рис. 1. Динаміка зміни індексу UX

На рис. 1 спостерігаємо спад індексу у продовж значного проміжку часу. Причини спаду носять макроекономічний характер. А саме: значний вплив на зміну зробили катастрофа у Японії, негативна статистика США, проблеми економіки Греції. Падіння вартості акцій українських компаній в ціні також залежить від зниження активності в літній сезон.

Основною причиною падіння цін на світових ринках стала упевненість інвесторів в тому, що після зниження рейтингу ситуація в економіці США, не дивлячись на проведені реформи, не покращується. Ще одна причина зниження індексів фондових бірж – боргові проблеми Єврозони.

Від фінансової кризи найсильніше постраждав банківський сектор (таб. 1) [2].

Таблиця 1

Зміна цін на акції найбільш ліквідних емітентів за 2011 р.

Галузь	Емітент	Зміна за період з 05.01.11 р. по 30.12.11 р.
1	2	3
Фінанси	Укрсоцбанк	-71
	Райффайзен Банк Аваль	-67
Коксохімія та металургія	Єнакіївський металургійний завод	-63
	Авдіївський коксохімічний завод	-59
	Азовсталь	-54
Хімія	Стирол	-54
Енергетика	Донбасенерго	-61
	Днепроенерго	-51
	Західенерго	-51
Фондовий індекс	Індекс UX	-41

Вартість акцій Укрсоцбанку на «Українській біржі» за минулий рік зменшилася на 71%, «Райффайзен Банк Аваль» – на 67%. Акції вітчизняних банків оцінюються зараз істотно нижче за їх балансову вартість.

Одна з причин падіння цін на акції компаній коксохімічної та металургійної галузей – зниження вартості металургійної продукції у вересні-грудні минулого року.

З метою реалізації фондовим ринком завдань щодо залучення інвестиційних ресурсів та забезпечення сталого економічного розвитку необхідно усунути ряд перешкод, які заважають подальшому розвитку

фондового ринку та якісному виконанню покладених на нього функцій. До основних перешкод можна віднести наступні [3]:

- слабкий захист прав акціонерів;
- недотримання норм законодавства, які визначають порядок розміщення акцій, порушення інтересів інвесторів під час проведення додаткової емісії;
- несвоєчасне та неповне висвітлення інформації про діяльність емітентів;
- низькі темпи приведення нормативної бази, що врегульовує відносини у фінансовій сфері до вимог міжнародних стандартів.

Також невід'ємною частиною фондового ринку є державна політика. Можна виділити два напрямки, які потребують вирішення в процесі формування державної політики на ринку цінних паперів:

- проведення масової приватизації під гаслом майбутнього підвищення вартості акцій приватизованих підприємств допускають здійснення державних заходів з виведення нових акціонерних товариств на фондовий ринок;
- світова практика показує, що навіть високорозвинені країни, де фондовий ринок не балансує валютний ринок і банківську систему, періодично потрапляють в ситуацію фінансової кризи.

Висновки. Таким чином, фондовий ринок України є важливим елементом ефективно функціонуючої ринкової економіки. Його ключовим завданням є залучення інвестицій, які визначають можливості довготермінового економічного розвитку. Існує низка проблем (недосконалість законодавчої бази у сфері регулювання фондового ринку, асиметричність інформації, низька ліквідність і капіталізація), які виникли в процесі поступового розвитку та становлення конкурентоспроможного фондового ринку. Вони вимагають негайного вирішення задля ефективності економіки України.

Слід відзначити, що окрім фінансових результатів на вартість акцій компаній має вплив ситуація на міжнародних фінансових ринках. Останні півроку вона була неоднозначною. Чинниками впливу стали боргові проблеми Європи і уповільнення економічного зростання розвинених економік, зокрема США. При цьому українські індекси часто на 100% повторюють рух західних фондових індексів. Проте на сьогоднішній день акції ще досить дорогі, щоб їх купувати. Деякі з них оцінюються ринком справедливо, деякі переоцінені. Основна причина – значне подорожчання ЦБ за останні два з половиною роки.

1. Индекс UX. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ux.ua>.

2. Уляницкая А.Ю. Отдам даром / А.Ю. Уляницкая // Бизнес. – 2012. – №5. – 30.01.2012. –

С. 35–38.

3. Поворозник В.О. Фондовий ринок України на сучасному етапі: проблеми та шляхи їх вирішення / В.О. Поворозник // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua>.